

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

DIREKTORAT ZA ZAKONODAJO
S PODROČJA PRAVOSODJA

Župančičeva 3, 1000 Ljubljana

T: 01 369 52 68

F: 01 369 57 83

E: gp.mp@gov.si

www.mp.gov.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
Urad Vlade RS za komuniciranje
gp.ukom@gov.si

Številka: 700-192/2013-2
Datum: 25. 7. 2013

Zadeva: Predlagam.vladi.si predlog 4694-236: Ukinitvev brezplačne pravne pomoči ljudem, ki ne spoštujejo zakonodaje

Zveza: Vaš dopis, št. 092-236/2013/1, z dne 22. 6. 2013

Z gornjim dopisom ste nam posredovali predlog, posredovan preko spletnega orodja *predlagam.vladi.si*, za ukinitvev brezplačne pravne pomoči osebam, ki ne spoštujejo in upoštevajo veljavnih predpisov oziroma jih zavestno kršijo. Predlagatelj nadalje predlaga, da naj sodišče pred dodelitvijo brezplačne pravne pomoči ugotovi pravna dejstva sporne zadeve in predlaga mediacijo. V kolikor pa stranke mediacijo zavrnejo ali zavlačujejo sodni postopek, naj stroške odvetnika nosijo same. Nadalje predlagatelj predlaga še, da se strankam, ki prejemajo brezplačno pravno pomoč, odvzame socialna pomoč.

Z vidika resorne pristojnosti Ministrstva za pravosodje vam v zvezi z brezplačno pravno pomočjo pojasnjujemo naslednje.

Pravica do brezplačne pravne pomoči je urejena v Zakonu o brezplačni pravni pomoči¹ (v nadaljevanju ZBPP). Zakon v prvem odstavku 1. člena določa, da je namen brezplačne pravne pomoči uresničevanje pravice do sodnega varstva po načelu enakopravnosti, upoštevajoč socialni položaj osebe, ki brez škode za svoje preživljanje in preživljanje svoje družine te pravice ne bi mogla uresničevati. Pri odločanju o prošnji za dodelitev brezplačne pravne pomoči se ugotavljajo finančni položaj prosilca in drugi pogoji, ki jih določa ZBPP.

Do brezplačne pravne pomoči je po prvem odstavku 13. člena ZBPP upravičena oseba, ki glede na svoj finančni položaj in glede na finančni položaj svoje družine, brez škode za svoje socialno stanje in socialno stanje svoje družine, ne bi zmogla stroškov sodnega postopka oziroma stroškov nujenja pravne pomoči. Finančni položaj prosilca se ugotavlja glede na njegove dohodke in prejemke in dohodke ter prejemke njegove družine, ter glede na premoženje, ki ga ima prosilec in njegova družina (prvi odstavek 12. člena). Po drugem odstavku 13. člena ZBPP

¹ Uradni list RS, št. 96/04 - uradno prečiščeno besedilo in 23/08.

se šteje, da je socialno stanje prosilca in njegove družine zaradi stroškov sodnega postopka oziroma stroškov nudenja pravne pomoči ogroženo, če mesečni dohodek prosilca (lastni dohodek) oziroma mesečni povprečni dohodek na člana družine (lastni dohodek družine) ne presega 2-kratnika osnovnega zneska minimalnega dohodka, določenega z zakonom, ki ureja socialnovarstvene storitve. Če prejema prosilec, na podlagi odločbe pristojnega organa, denarno socialno pomoč po določbah zakona, ki ureja socialno varstvene dajatve, se finančni položaj prosilca v postopku dodelitve brezplačne pravne pomoči ne ugotavlja (drugi odstavek 12. člena ZBPP).

Glede denarne socialne pomoči pojasnjujemo, da se le-ta zelo razlikuje od pravice do brezplačne pravne pomoči, saj gre pri prvi za pravico posameznika do finančnih sredstev za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje, medtem ko gre pri pravici do brezplačne pravne pomoči, kot že uvodoma navedeno, za omogočanje pravice do sodnega varstva, zato ju ni moč enačiti. Je pa mogoče utemeljeno sklepati, da bo posameznik, ki prejema denarno socialno pomoč in si ni zmožen sam zagotoviti osnovnega življenjskega minimuma, v primeru potrebe po pravni pomoči, zaprosil za brezplačno pravno pomoč. Kriterije upravičenosti do denarne socialne pomoči določa Zakon o socialno varstvenih prejemkih², ki je v resorni pristojnosti Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, zato svetujemo, da se za podrobnejša pojasnila obrnete na pristojno ministrstvo.

Pri presoji dodelitve brezplačne pravne pomoči pa ni pomembno samo materialno stanje prosilca, ampak se po prvem odstavku 42. člena ZBPP, kot pogoji upoštevajo tudi okoliščine in dejstva o zadevi, v zvezi s katero prosilec vlaga prošnjo za odobritev brezplačne pravne pomoči. In sicer, zadeva ne sme biti očitno nerazumna oziroma prosilec mora imeti v zadevi verjetne izgleda za uspeh, tako da je razumno začeti postopek oziroma se ga udeleževati ali vlagati v postopku pravna sredstva oziroma nanje odgovarjati. Prav tako mora biti zadeva pomembna za prosilčev osebni in socialno-ekonomski položaj oziroma pričakovani izid zadeve za prosilca ali njegovo družino mora biti življenjskega pomena.

ZBPP v 41. členu določa, da mora upravičenec pogoje za odobritev brezplačne pravne pomoči izpolnjevati ves čas, za katerega mu je le-ta odobrena, ter dolžnost upravičenca, da obvešča pristojno strokovno službo za BPP, od odobritve brezplačne pravne pomoči do dneva dokončnega obračuna stroškov, o vseh dejstvih in okoliščinah oziroma vseh spremembah, ki vplivajo ali bi vplivale na pravico do brezplačne pravne pomoči ter na obliko, obseg in obdobje prejemanja le-te. Po drugem odstavku 42. člena ZBPP je strokovna služba za BPP dolžna začeti postopek ugotavljanja upravičenosti do brezplačne pravne pomoči po uradni dolžnosti, kadar ugotovi, da so nastopile okoliščine, zaradi katerih bi bilo potrebno izdati drugačno odločbo o upravičenosti do brezplačne pravne pomoči, ker upravičenec ni več upravičen do brezplačne pravne pomoči ali je upravičen v ožjem obsegu ali le za nekatere oblike brezplačne pravne pomoči.

V zvezi s predlogom reševanja zadev, v katerih je eni od strank dodeljena brezplačna pravna pomoč, v postopku mediacije, pojasnjujemo, da ZBPP v četrtem odstavku 28. člena že določa, da je prosilec za brezplačno pravno pomoč dolžan dati soglasje za mediacijo in v postopku mediacije sodelovati, vendar le, če poda takšno soglasje tudi nasprotna stranka. V nasprotnem

² Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 110/11-ZDIU12, 40/12-ZUJF in 14/13.

primeru pa peti odstavek istega člena določa, da prosilcu preneha pravica do brezplačne pravne pomoči oziroma, če so stroški iz naslova brezplačne pravne pomoči že nastali, se šteje, da gre za neupravičeno prejeto brezplačno pravno pomoč, ki jo je prejemnik po določbah VII. poglavja ZBPP dolžan vrniti.

Glede na zgoraj pojasnjeno menimo, da je veljavna ureditev brezplačne pravne pomoči ustrezna, zaradi česar ne vidimo razlogov za njeno spremembo.

S spoštovanjem,

mag. Matija VIDMAR
v.d. generalnega direktorja

po pooblastilu
Sara REGANCIN
sekretarka - vodja sektorja